

Remissvar (KN2026/00215) över
Naturvårdsverkets skrivelse 2026-01-29: Förslag
till författningsändringar till följd av EU:s
reviderade avloppsvattendirektiv (NV-09545-24)

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen har ingen erinran i sak mot förslagen som lämnas i den remitterade skrivelsen men konstaterar att beredningsunderlaget i delar är bristfälligt och lämnar följande synpunkter på delar av förslagen.

Avsaknad av författningskommentar

Det saknas förslag till författningskommentar för de nya och ändrade lagbestämmelserna som föreslås. Förslagen är dessutom i delar mycket knapphändigt motiverade.

Om regeringen går vidare med förslagen måste en författningskommentar läggas till. I vissa delar kan det krävas att regeringen i denna gör egna ställningstaganden som inte analyserats i den remitterade skrivelsen. Det går därför att ifrågasätta om skrivelsen utgör tillräckligt beredningsunderlag för lagstiftning.

Förslaget till bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avloppsvatten

Bemyndigandet i förslag till ny 9 kap. 5 a § miljöbalken framstår som alltför vid och otydlig. Det anges inte några begränsningar av vilka slags föreskrifter som får meddelas och det är svårt att sluta sig till vilket område som omfattas av bemyndigandet. Det finns dessutom fler EU-rättsakter än avloppsdirektivet där bemyndigandet i sin föreslagna lydelse kan tillämpas. Den mycket knapphändiga motiveringen ger inte heller ledning för bedömning av hur bestämmelsen förhåller sig till 8 kap. 2-3 §§ respektive 7 § regeringsformen.

Bemyndigandet bör begränsas till de områden där det finns ett behov av föreskrifter för att genomföra avloppsdirektivet och, om det finns behov av ett ytterligare bemyndigande, utformas på liknande sätt som nuvarande 9 kap. 4-5 §§ miljöbalken.

Angående klagorätten för ideella föreningar m.m.

Enligt MÖD 2014:30 har miljöorganisationer rätt att klaga på tillsynsbeslut redan enligt nuvarande 16 kap. 13 § miljöbalken. Behovet av den föreslagna 16 kap. 13 b § kan därför ifrågasättas.

Det går inte att utesluta att en särskild bestämmelse enligt förslaget kan orsaka tolkningsproblem avseende tillämpningen av den nuvarande 16 kap.

13 §. Vad som exempelvis gäller klagorätten över tillsynsärenden som rör andra avloppsreningsverk än de som pekas ut i förslaget till 13 b § framstår som högst oklart.

Anmärkningar avseende den lagtekniska utformningen i vissa delar

Domstolen har noterat att lagförslagen i vissa delar inte framstår som helt genomarbetade och inte heller följer sedvanlig lagstiftningsteknik. Följande anmärkningar är exempel på sådant som domstolen uppmärksammat.

Definitionen av bärarmaterial i förslag till 9 kap. 2 b § miljöbalken innehåller ett exempel på material för stödstrukturer som "vanligtvis används" (plast). Utgångspunkten bör vara att bästa möjliga teknik används vid val av stödstruktur, enligt 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken. Om plast inte längre utgör bästa möjliga teknik, och det inte kan anses orimligt att använda alternativet, kan tillämpningssvårigheter uppkomma vid den föreslagna lydelsen av definitionen då det kan framstå som att materialvalet har specialreglerats. Det framstår som lämpligare att ange detta exempel på material i lagkommentaren. Samma synpunkt kan riktas mot definitionen av sekundär rening samma paragraf.

Föreslagen lydelse av 22 kap. 1 § 9 p. miljöbalken hänvisar till en definition av "allmän va-anläggning" i annan lag. Ett sådant förtydligande bör undvikas i lagtext och sker lämpligen i stället i författningskommentaren.

Återigen införs i miljöbalken, genom förslaget till 22 kap 1 h och 1 i §§, mycket detaljerade specialregler för särskilda verksamheter till följd av EU-bestämmelser. Lämpligheten av detta kan ifrågasättas då balkens överblickbarhet och systematik i försämras. Detta särskilt då de föreslagna paragraferna inte hålls samman med de särskilda bestämmelser som redan gäller för bland annat vattenverksamhet, geologisk lagring av koldioxid och vissa förbränningsanläggningar. En omdisponering av befintliga bestämmelser hade därför varit önskvärd. Alternativt bör lagstiftaren överväga om särskilda krav på ansökan för vissa utpekade verksamheter kan föreskrivas på förordningsnivå, om sådan reglering alls är nödvändig mot bakgrund av de krav som redan gäller för en ansökan enligt miljöbalken.

I förslag till ny preskriptionsbestämmelse i 32 kap. 15 § miljöbalken hänvisas till "miljöbalken". I svensk lagstiftningstradition används vanligen "denna balk" då hänvisning sker till samma rättsakt som bestämmelsen är införd i. Domstolen noterar även att den föreslagna lydelsen avviker från den svenska språkversionen av direktivet. Skälet till denna avvikelse kan lämpligen motiveras i författningskommentaren för att säkerställa enhetlighet mellan svensk rätt och EU-rätten. Motivet till en särskild preskriptionsregel, med det föreslagna mycket snäva tillämpningsområdet, bör utvecklas i den fortsatta beredningen och då även tydliggöras vad som gäller i situationer då regeln inte är direkt tillämplig.

Umeå dag som ovan

Anne Lillieroth

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Anne Lillieroth i samråd med rådmannen Jon Karlsson (föredragande).